

XVII ASRYEVROPA RANGTASVIRI. ITALYA. BAROKKO RASSOMI
MIKELANJELO KARVADJIO (1573-1610).

Abdusattorova Nodiraxon Abduraxmon qizi

Namangan Davlat Universiteti

“Tasviriy va amaliy Bezak San’ati fakulteti 2 kurs Magistratura talabasi”

Abdusattarovanodiraxon@gmail.com

Abdusattorova Munavvarxon Abduraxmon qizi

Namangan Davlat Universiteti

“Tasviriy va amaliy Bezak San’ati fakulteti 2 kurs Magistratura talabasi”

Abdusattarovamunavvarxon@gmail.com

Annotatsiya: Rangtasvir juda qadimiy san'at. Uning asoslari qoyadagi tasvirlardan boshlanadi. Antik davr rassomlari rangtasvir asarlarida juda katta tasirchanlikka erisha olishgan, bu naturaga katta diqqat e'tibor qarashdan, shu bilan birga rangtasvir texnologiyasiga kiritilgan yangiliklar bilan bogliq bolgan. Orta asrlarda turli janrlardagi kartinalarning yaratilishi rangtasvir tarixini boyitdi. Keyingi yuz yilliklardagi turli oqim va yonalishlarda ijod qiluvchi rassomlarning ijodiy izlanishlari juda ko'plab yangi rangtasvir oqimlarini (realizmdan abstraksionizmga) vujudga keltirdi. Quyi paleolit davrida yashagan odamlarning ijodida ularning hayvonlar dunyosi, tabiat haqidagi tasavvurlari oz aksini topgan. Bu tasvirlarda asosan ov manzaralari aks etgan. Qoyalarda faqat rangtasvir asarlarigina emas, balki grafik va bortma qoya tasvirlari ham saqlanib qolgan. Ibtidoiy davrlardagi qoya rasmlari o'zining mukammalligi, hayvonlar anatomiyasi, haqida so'z olib boriladi.

Kalit so'zlar: Rantasvir, san'at, Antik davr, rangtasvir texnologiyasi, grafik.

**XVII ВЕК ЕВРОПЕЙСКАЯ ЖИВОПИСЬ. ИТАЛИЯ. ХУДОЖНИК БАРОККО
МИКЕЛАНДЖЕЛО КАРВАДЖО (1573-1610)**

Абдусатторова Нодирахан Абдурахмановна

Наманганский Государственный Университет "Факультет

изобразительного и прикладного декоративно-прикладного

искусства Студент 2 курса магистратуры”

Abdusattarovanodiraxon@gmail.com

Абдусатторова Мунаввархан Абдурахмановна

Наманганский Государственный Университет "Факультет

изобразительного и прикладного декоративно-прикладного

искусства Студент 2 курса магистратуры”

Abdusattarovamunavvarxon@gmail.com

Аннотация: Рантасвир — очень древнее искусство. Его основы начинаются с наскальных рисунков. Художники античного периода смогли добиться большой выразительности в своих живописных работах, что было обусловлено большим вниманием к природе, и в то же время новшествами, внесенными в технологию живописи. В средние века создание картин различных жанров обогатило историю живописи. В последующие века творческие поиски художников, работавших в разных течениях и направлениях, создали множество новых направлений в живописи (от реализма до абстракционизма). мало отражено. На этих изображениях в основном изображены сцены охоты. На скалах сохранились не только картины, но и графика, и наскальные рисунки. Наскальные рисунки первобытных времен говорят об их совершенстве, анатомии животных.

Ключевые слова: Живопись, искусство, Античность, техника живописи, графика.

**XVII PAINTING OF ASRYEUROPE. ITALIAN. BAROQUE ARTIST
MICHELANGELO CARVAGGIO (1573-1610)**

Abdusattorova Nodiraxon Abdurakhman daughter

r Namangan State University Faculty of fine and applied

Decorative Arts 2 course Master's student”

Abdusattarovanodiraxon@gmail.com

Abdusattorova Munavvarxon Abdurakhman daughter

r Namangan State University Faculty of fine and applied

Decorative Arts 2 course Master's student”

Abdusattarovamunavvarxon@gmail.com

Annotation: painting is a very ancient art. Its foundations begin with rock carvings. The artists of the ancient period were able to achieve great impressiveness in their painting works, which was due to the great attention to nature, and at the same time, the innovations introduced into the painting technology. the creation of paintings of various genres in the Middle Ages enriched the history of painting. The creative researches of artists working in different currents and directions in the following centuries created a lot of new painting trends (from realism to abstractionism) imaginations are little reflected. these images mainly depict hunting scenes. Not only paintings, but also graphics and rock carvings have been preserved on the rocks. They talk about the perfection of the rock paintings of the primitive times, the anatomy of animals

Keywords: painting, art, Antiquity, painting technology, graphics.

Kirish: Manaviy madaniyat va sanatsdagi Uygonish davri Yevropa sanatining keyingi rivojlanishiga oz tasirini korsatdi. Unga qiziqish hozirgi davrda ham saqlanib qolgan. XVII-

XVIII asrlarda Yevropa rangtasvirining rivojlanish jarayoni murakkablashib ketadi, oz ananalari va xususiyatlariga ega bolgan milliy maktablar vujudga keladi. Rangtasvirda psixologik muammolar chuqurlashib ketadi. Insonni orab turgan atrov-muhit, kundalik hayotga va real voqea - xodisalarga murojat qilish rangtasvirda ham janrlarning paydo bolishiga olib keldi. Bu janrlar manzara, natyurmort, portret, maishiy janr va xakozolar edi. Sanatda turli stildagi yonalishlar yaratildi. Barokko stili Yevropa sanatida XVI asr oxiridan XVIII asr ortalarigacha bolgan davrda shakllandi. U Italiyada tugilib, Renessans davridan keyin boshqa mamlakatlarga yoyilib ketdi. Barokko stilining asosiy belgilari - tantanavorlik, ulugvorlik, dinamika hisoblanadi. Barokko stilida chizilgan sanat asarlarida hayotmohiyati - korash harakatda aks ettiriladi. Barokko sanati bevosita inson psixologiyasiga, uning his-tuygulariga qaratilgan sanatsdir. Unda ekspressiv chiziqlar va yorug-soyalar ota keskin shaklda olingan bolib, asar kompozitsiyasining tasir kuchini yanada oshiradi. Barokko stilida turli sanatning yagona ansamblga birikib ketishini takidlab otish lozim. Ayniqsa memorchilik, xaykaltaroshlik, rangtasvir va dekorativ sanat birga shakllanadi. Sanatdagi sintezga intilish Barokkoning asosiy belgilaridan biridir. Barokko stili xokimiyat va cherkovning buyukligini kuyladi.

Mikelanjelo da Karavadjio (aslida Merisi da Karavadjio) 1573 yilda yaqinida tug'ilgan. Milan, uning nomi kelib chiqqan Karavaggio qishlog'ida. 1584-88 yillarda. Milanda tahsil olgan. Taxminan 1590 yilda Karavadjio Rimga keldi va u erda 1606 yilgacha qoldi. Bu erda bo'lajak rassom dastlab u kambag'al edi, yollanma ishladi, tartibsiz hayot kechirdi, bu unga ruxsat berdi shahar quyi tabaqalarining hayoti va urf-odatlarini bilan yaxshi tanishdi (keyinchalik u bularga qayta-qayta murojaat qildi hikoyalar). Biroz vaqt o'tgach, uni moda rassomi Chezari D'Arpino olib ketdi uning ustaxonasi yordamchisi, u erda Karavadjio natyurmortlarni ijro etgan egasining monumental rasmlari. Tinchlanmagan temperament Karavadjioni murakkab va ba'zan hatto xavfli holga keltirdi vaziyatlar. U ko'p marta duel o'tkazgan, buning uchun u bir necha bor qamoqqa tushgan. Rassom bo'ronli temperament va chinakam sarguzasht temperamenti bilan ajralib turardi. Biroq, boy Rim homiylari orasida bu jasur va biluvchilar bor edi mustaqil daho. Rassomning kuchli homiysi - kardinal bor edi Franchesko Mariya del Monte. Ustaning san'ati asta-sekin boshqa hokimiyat tomonidan tan olindi ega. Alla qachon Karavadjioning dastlabki asarlarida (1592-1598 yillar oralig'ida) o'zining yorqin ranglari bilan va shaffof chiaroscuro, bir qator yangi xususiyatlar paydo bo'ladi. tamoyili Karavadjio tasvirni ideallashtirishni individual ekspressivlikka qarama-qarshi qo'yadi o'ziga xos model ("Little Sick Bacchus"), syujetning allegorik talqini-oddiy kundalik motivda tabiatni xolis o'rganish ("Savatli bola meva"). Karavadjio rasmning yangi turlarini - natyurmortni yaratadi ("Savat bilan meva") va kundalik janr ("O'tkir", "Folbin"). Undan diniy rasm olinadi yangi, samimiy psixologik talqin ("Misrga parvozda dam olish"). 1590-yillarning oxiriga kelib. Karavadjioning asl rasm tizimi rivojlanadi. yorqin yorug'lik nuri bilan yoritilgan, rasmning oldingi qismi zichlikka qarshi turadi fonda soya, bu tasvirning ta'kidlangan optik ravshanligiga erishadi va uning tomoshabinga yaqinligi haqidagi taassurot paydo bo'ladi ("Lute Player"). Karavadjioning (1599-1606) etuk asarlari

monumental ajoyib dramatik kuchga ega bo'lgan tuvalning kompozitsion yechimi. Ular yorug'lik va soyaning kuchli kontrastlari, imo-ishoralarning ifodali soddaligi bilan ajralib turadi. hajmlarni baquvvat modellashtirish va jo'shqin, boy rang berish. Qarama-qarshiliklarga va ba'zida Karavaggio nomi atrofida janjallarga qaramay, u doimo qabul qilindi ibodatxonalar uchun rasmlar uchun buyurtmalar. 1602-04 yillarda uchun rassom "Dafn" ni yozadi Rimdagi Santa Mariya della Valicella cherkovi. 1603-06 yillarda kompozitsiyani yaratadi Sant'Agostino cherkovi uchun "Madonna di Loreto" o'sha yerda. Ajoyib kompozitsiy Santa Mariya della Skala Rim cherkovi qurbongohi uchun yozilgan "Maryamning o'limi" (1606) va mijoz tomonidan rad etilgan. Bu erda Karavadjio an'anaviy syujetning talqinini berdi Cherkov an'analariga ko'ra, olib borishi kerak bo'lgan "Bokira qizning taxmini" xursandchilik, chunki yerdagi hayotini tugatgandan so'ng, Bibi Maryam osmonda birlashdi Iso Masih. Karavadjio, aksincha, bu voqeani fojia sifatida taqdim etdi: havoriylar, Maryamning to'shagini o'rab, qayg'uga botiriladi va Xudoning onasining o'zi fikrlarni uyg'otadi. Osmonga muborak ko'tarilish haqida emas, balki azob va og'ir hayot haqida, og'riqli o'lim. Sokin hayot isyonkor Karavadjioni qoniqtira olmadi, 1606 yilda uning beadab xarakteri yana bir bor o'zini namoyon qildi. Karavadjio duelda ma'lum bir Rannucchioni o'ldirdi. Tomassoni va Neapoldagi ta'qiblardan qochib ketdi. Bu erda u o'zining bir nechtasini yaratdi durdona asarlar, keyin esa ta'qiblardan qochib, Malta ga ko'chib o'tdi. Lekin u erda ham yozish bir nechta chiroyli rasmlar, u yana bir shov-shuvli voqeaga aralashdi va oxiriga yetdi qamoqxona. Ko'p o'tmay, u qochishga muvaffaq bo'ldi va keyingi bir necha yil ichida Karavadjio sarson bo'ldi janubiy Italiyaning turli shaharlarida. Rassomning so'nggi yillarda yaratilgan asarlarida sargardonlar (1606—10), realistik tendentsiyalarning yanada rivojlanishi, sohaning kengayishi hayot hodisalarini yoritish ("Yetti rahm-shafqat") chuqurlashuv bilan birga keladi. dunyoqarash fojiasi. Ular qayg'uli ajralish yozuvlari bilan bir qatorda, ruhni namoyon qiladi yuksak stoitsizm ("Suvga cho'mdiruvchi Yahyoning qatl etilishi", "Masihning bayroqchasi"). 1609 yilda Karavadjio yana Neapolga qaytib keldi va u erda kechirim va ruxsatni kutdi. Rimga qaytish. Nihoyat, 1610 yilda kardinal Gonzagadan kechirim olgan Karavadjio kemaga o'tirdi, lekin manziliga yetib bormadi. Buyuk rassom vafot etdi Port Erkolda isitma. Karavadjio rassomlikda yangi janrlar - natyurmort va kundalik hayotni yaratishga hissa qo'shdi. janr, asl tasviriy tizimni yaratdi, keyinchalik deb ataladi "karavagizm". Uning ishi deyarli barchaga sezilarli ta'sir ko'rsatdi Evropaning taniqli rassomlari. Rim 16-17-asrlar oxirida yangi barokko san'atining rivojlanish markazi bo'lgan. Cherkovning ichki qismi katolik xizmatining ajoyib teatrlashtirilgan marosimi uchun joy sifatida, tasviriy san'atning barcha turlarining sintezi bo'lib, organning paydo bo'lishi bilan va musiqa. Turli materiallar (rangli marmarlar, tosh va yog'och o'ymakorligi, shlyapa, zargarlik), illyuzion effektlari bilan rasm chizish (turli nayranglar),- bularning barchasi ta'sirchan jildlar bilan birgalikda surreallik tuyg'usini yaratdi, kengaytirdi ma'badning makonini cheksizlikka. Uyg'onish davrining gumanistik badiiy madaniyatini almashtirdi va manneristik san'atning murakkab subyektivizmi, barokko uslubi yangilikni o'zida mujassam etgan dunyoning birligi, cheksizligi va xilma-

xilligi, uning dramatikligi haqidagi g'oyalar murakkablik va o'zgaruvchanlik. XVI-XVII asrlar oxirida Italiya rasmida ikkita asosiy badiiy yo'nalishlar: aka-uka Carracci va rassom Caravaggio.

Birinchisi aka-uka Annibale (1560-1609) va Agostino (1557-1602) ishi bilan bog'liq. 1585-yilda Boloniyada “Akademiya”ga asos solgan Carracci tomonidan maqsad qilingan haqiqiy yo'l, bunda har qanday tabiatni qayta ishlash kerak deb hisoblangan va ular ko'rgan go'zallik g'oyalari va qonunlariga muvofiq olijanob bo'lishlari kerak. Oliy Uyg'onish davri san'ati. Shuning uchun nomi - "Boloniya akademizmi". Ikkinchi yo'nalish yirik rassomlardan birining san'ati bilan bog'liq. Italiya XVII asr Karavadjio va uning realistik tamoyillari. Aka-uka Carracci tabiatni diqqat bilan o'rganib, o'rgandilar. Ular har qanday tabiatga ishonishgan nomukammal va u bo'lishi uchun o'zgarishi, olijanob bo'lishi kerak klassik me'yorlarga muvofiq tasvirning munosib mavzusi. Annibale Carracci shuningdek, qahramonlik deb ataladigan manzaraning yaratuvchisi edi. Manzara ideallashtirilgan, ixtiro qilingan. Bu qanotlar yordamida ochilgan manzara chuqurlik, daraxtlarning muvozanatli massalari va deyarli majburiy xaroba bilan, bilanodamlarning kichik haykalchalari, faqat xodimlar sifatida xizmat qiladi, ta'kidlash uchun tabiatning ulug'vorligi. Bu uning "Masihning Avliyo Pyotrga Appianda ko'rinishi" kartinasi yo'l. 1601". Ushbu rasmning syujeti quyidagicha: va'z qilgan havoriy Butrus ko'p mamlakatlar, shu jumladan, Rim, 67 yilda shahid bo'lgan. Bundan sal oldin, qadimiy Appian yo'lida havoriy Iso Masih bilan uchrashdi. xochni ko'tarib. “Qaerga ketyapsan, Rabbiy?” degan savolga. Najotkor dedi: “Men Rimga ketyapman yana xochga mixlang.” Endi bu saytda ma'bad bor (“Domine, Quo Vadis?”), Unda Rabbiyning oyoqlari bosilgan toshning nusxasi bor. dan haqiqiy tosh Najotkorning izlari Avliyo cherkovida. Sebastyan Rimda. Rassom Annibale Carracci bu erda nozik tafsilotlarni, xususan, qachonligini ko'rsatdi landshaft tasviri. Barkamol kompozitsiya va chiroyli figuralar eslatadi Rafael va Mikelanjeloning asarlari va Rim rassomining istagidan dalolat beradi 17-asr klassika ruhiga qaytish.

Xulosa: Rangtasvir inson hissiyotlari va xarakterining murakkab dunyosini aks ettirishi bilan birga tabiatning nozik o'zgarishlari, fantastik obrazlar va falsafiy fikrlarni berish xususiyatiga egadir. Rangtasvir - rang san'ati, rangtasvir tarixi, rangtasvir janrlari, Rangni tushunish va uni qabul qilishdagi jarayonlar keng yoritilgan. Rangtasvir tarixida ikonaga rasm solish san'ati katta rol uynagan. Bu san'at IV asrda Vizantiyada tugilib, bo'tun pravoslav dunyosiga tarkaladi. Ikonalar dunyoga xizmat qilib, unda faqat mukaddas diniy bitiklardagi obrazlar tasvirlangan. Maqbaralarda ikonalar me'morchilik, dekorativ - amaliy san'at bilan bir yaxlit kompozitsiyani tashkil etadi. Ikonadagi rasmlar diniy marosimlarda miltillab yonib turuvchi lampa va shamlar, shuningdek diniy aytimlar ta'sirida juda katta emotsional - obrazli ta'sir ko'rsatadi. Ikonalar iloxiy go'zallikni bera oluvchi rangtasvir asari hisoblanadi. Ikonalarning rangi shartli va dekorativ bo'lib, u real hayotni emas, balki iloxiy fikrni beradi. Shuningdek u halqning estetik ideallarini aks ettiradi. Qadimgi Rus ikonolari dunyo san'atiga juda katta badiiy kiymatga ega bo'lgan san'at asarlari hisoblanadi. F.Grek, A.Rublev, Dionisiy kabi rassomlar ikonaga rasm solish

san`atining eng ko`zga ko`ringan namoyondalaridan hisoblangan Rangtasvir bir qatlamli, ya`ni tez tugatiladigan va ko`pqatlamli va nozik nyuanslarni va ranglarning go`zal tuslarini bera oluvchi lessirovka usullariga bo`linadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO`YXATI:

1. Абдирасилов, С. Ф., Толипов, Н. Х., & Толипов, Н. Н. (2017). Эффективность исторического подхода в художественном обучении. Молодой ученый, (20), 417-421.
2. Абдирасилов, С. Ф., & Хисамиева, С. (2016). Воспитание школьников в духе патриотизма средствами изобразительного искусства в узбекской школе. Молодой ученый, (1), 667-670.
3. Абдирасилов, С. Ф., & Исахожаева, Н. А. (2017). Изобразительные умения и навыки в процессе выполнения набросков будущих дизайнеров. Молодой ученый, (7), 411-414.
4. Барш Л.О. Рисунок в средней художественной школе. М.: 1987

